

**ТЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ (1995–2014):
показник тем дисертаційних досліджень,
що закординовані зі спеціальностей
13.00.02, 13.00.03, 13.00.04, 13.00.05, 13.00.06, 13.00.07, 13.00.08, 13.00.09**

13.00.02 – теорія і методика навчання (з галузей знань)

Докторські

• Адаменко О. В. Розвиток педагогічної науки в Україні у другій половині ХХ століття (1950–2000 рр.) (2006).

Докторські

• Адоніна Л. В. Розвиток методики навчання світової літератури в загальноосвітніх навчальних закладах України (кінець ХХ – початок ХХІ століття).

• Арешонков В. Ю. Розвиток змісту шкільної суспільствознавчої освіти в Україні у ХХ столітті.

• Головка М. В. Становлення та розвиток теорії і методики навчання фізики в Україні (ХVII – початок ХХІ століття)¹.

• Давидюк Л. В. Теорія та практика створення підручників з російської мови для загальноосвітніх навчальних закладів України (ХХ – початок ХХІ століття).

• Лабінська Б. І. Тенденції розвитку методики навчання іноземних мов у Західній Україні (друга половина ХІХ – перша половина ХХ століття).

• Слюсаренко Н. В. Теорія і практика трудової підготовки дівчат у школах України (кінець ХІХ – ХХ століття) (2010).

• Юзбашева Г. С. Розвиток методики диференційованого навчання хімії в шкільній освіті України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

• Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

Кандидатські

• Воевідко Л. М. Методика використання українських виконавських традицій кінця ХІХ – початку ХХ сторіччя у фаховій підготовці майбутнього вчителя музики (2011).

• Воловик Н. І. Внесок В. І. Масальського у становлення і розвиток методики російської мови в Україні (2010).

• Волошина К. О. Розвиток змісту шкільних підручників з фізики в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

• Гаргін В. В. Розвиток методики трудового навчання як галузі педагогічної науки в Україні (друга половина ХХ століття) (2012).

• Горбатюк О. Г. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання з основ сільськогосподарського виробництва (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

• Горбатюк О. В. Науково-методична спадщина Миколи Лисенка (2010).

• Денисенко Я. В. Розвиток змісту вищої географічної освіти на Слобожанщині (ХІХ ст. – перша половина ХХ століття) (2012).

• Дятлова О. М. Інтегративний підхід до навчання суспільствознавства в загальноосвітніх школах України (20–30-ті роки ХХ століття) (2008).

• Кардаш І. М. Використання філологічної спадщини О. О. Потебні в сучасній лінгводидактиці (2009).

• Корнєєв О. В. Розвиток географічного краєзнавства в школах України (1910–1970 рр.).

¹ Дисертація закординована з двох спеціальностей: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.02 – теорія і методика навчання.

- Котовець Д. В. Внесок Затонського Д. В. у становлення і розвиток методики викладання світової літератури в Україні.
- Кравець Ю. М. Розвиток теоретичних засад методики викладання української літератури у спадщині О. Р. Мазуркевича.
- Кривов'яз О. О. Методика шкільного хімічного експерименту у педагогічній спадщині О. І. Астахова (1906–1989 рр.).
- Кузьмич Л. В. Розвиток математики та методики її навчання у південному регіоні України (кінець XIX – початок XX століття) (1998).
- Лелюх І. О. Проблеми шкільної літературної освіти в методичній спадщині Н. Й. Волошиної.
- Мадзігон В. В. Розвиток організаційно-педагогічних форм шкільного виробництва в Україні (друга половина XX століття) (2009).
- Мамчур Л. І. Лінгводидактична спадщина В. О. Сухомлинського (1998).
- Мартинюк В. М. Розвиток методики навчання історії у початковій школі України в середині XIX – на початку XX століття (2011).
- Мегем О. М. Становлення і розвиток шкільної біологічної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах України (1940–2000 рр.) (2009).
- Мельникова Л. В. Розвиток методики навчання російської мови в школах України в науково-педагогічній спадщині І. П. Гудзик.
- Мороз І. В. Розвиток змісту навчання всесвітньої історії в шкільній освіті України (1991–2011 рр.).
- Овчарук О. В. Розвиток музично-педагогічної думки в Україні на початку XX століття (1905–1925 рр.) (2001).
- Омельченко А. І. Музично-естетичне виховання в українській педагогіці кінця XVI – XVIII століть (2001).
- Остапенко Н. І. Методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів музики у вищих педагогічних навчальних закладах України (друга половина XX – початок XXI століття).
- Ошурко С. І. Зміст і методика навчання декоративно-прикладного мистецтва учнів основної школи у Західній Україні (друга половина XX століття) (2010).
- Палатна В. В. Проблеми шкільної мовної освіти у педагогічній спадщині С. Х. Чавдарова (2009).
- Пермінова А. В. Розвиток методик навчання майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю у другій половині XX століття (2011).
- Пінчук А. С. Методичні засади висвітлення історичних постатей у шкільних курсах історії (30–80-ті рр. XX ст.) (2006).
- Приходько А. С. Організаційні форми навчання історії у вітчизняній школі (кінець XIX – XX століття) (2006).
- Савич Л. П. Лінгводидактична спадщина О. М. Біляєва (1925–2006 рр.) (2012).
- Савшак Т. М. Розвиток методики навчання історії в українських школах Галичини у другій половині XIX – першій третині XX століття.
- Садова Т. А. Становлення і розвиток вітчизняної дошкільної лінгводидактики (друга половина XIX століття – перша половина XX століття) (1997).
- Силко Р. М. Розвиток методики прикладного мистецтва Готфрідом Земпером у художньо-промислових школах Західної Європи (друга половина XIX століття) (2010).
- Скютін А. О. Розвиток методики трудового навчання у творчій спадщині Д. О. Тхоржевського.
- Сопіга В. Б. Підготовка майбутніх учителів загальнотехнічних дисциплін до навчання автосправи старшокласників загальноосвітньої школи (друга половина XX століття).
- Сорока Т. П. Зміст і методика трудового навчання учнів 5–7 класів загальноосвітньої школи в Україні (друга половина XX століття).

- Тарасова Т. В. Соціально-педагогічні умови становлення і розвитку трудових об'єднань школярів в Україні (XX століття) (2013).
- Тягур В. М. Розвиток професійної художньо-промислової освіти в Німеччині (перша половина XX століття).
- Шиманович І. О. Політехнічна підготовка майбутніх учителів трудового навчання у вищих навчальних закладах України (друга половина XX століття) (2011).
- Шменов А. М. Формування змісту курсу всевітньої історії у загальноосвітніх навчальних закладах України в XX столітті.

13.00.03 – корекційна педагогіка

Докторські

- Гладуш В. А. Теорія і практика післядипломної педагогічної освіти дефектологів в Україні (друга половина XX століття – початок XXI століття).
- Єжова Т. Є. Організаційно-педагогічне забезпечення прав дітей у сфері спеціальної освіти України (XX – початок XXI століття).
- Федоренко С. В. Становлення та розвиток вітчизняної тифлопедагогіки (2012).
- Форостян О. І. Теорія і практика фізичного виховання дітей із сенсорними порушеннями в українській дефектології (XX століття) (2012).

Кандидатські

- Барко В. В. Внесок І. С. Моргуліса в розвиток науки та практики тифлопедагогіки в Україні.
- Берник Т. Л. Розвиток диференційованих форм логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими вадами в Україні (1945–2000 рр.) (2006).
- Головата А. О. Розвиток змісту і методики навчання географії розумово відсталих учнів в Україні (20-ті рр. XX – початок XXI століття).
- Ільченко А. М. Ідеї раннього розвитку і вільного виховання дітей з обмеженими розумовими можливостями у педагогічній спадщині М. Монтесорі (2007).
- Климко Н. О. Розвиток теорії та історії сурдопедагогіки у науковій спадщині Миколи Дмитровича Ярмаченка.
- Козинець О. В. Проблеми корекційної педагогіки у творчій спадщині Р. Г. Краєвського.
- Константинов О. В. Розвиток змісту і форм професійно-трудоного навчання розумово відсталих учнів (друга половина XX ст.).
- Корнев С. І. Проблеми корекційної педагогіки у творчій спадщині І. О. Сікорського (2009).
- Кулик Л. Г. Внесок О. М. Щербини у становлення та розвиток вітчизняної тифлопедагогіки (2006).
- Кульбіда С. В. Вечірня спеціальна середня школа України для осіб з вадами слуху (становлення та розвиток) (1999).
- Орлов А. В. Організаторсько-педагогічні основи діяльності Харківської обласної гімназії для сліпих дітей (1887–1941 рр.) (2012).
- Полуляшенко М. С. Проблема діагностики та корекції психічного розвитку дітей у науковій спадщині А. І. Селецького.
- Потапенко О. М. Система підготовки логопедичних кадрів в Україні (друга половина XX століття).
- Чалчинська Н. О. Проблеми спеціальної дидактики в науковій спадщині Івана Гавриловича Єременка.
- Шевченко В. М. Виникнення і розвиток в Україні спеціальних шкіл для глухонімих у другій половині XIX – початку XX століття (2006).
- Якобчук Є. Л. Проблеми олігофренопедагогіки в творчій спадщині І. Г. Єременка.

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**Докторські**

- Барна Л. С. Теорія і практика підготовки вчителів біології у вищих навчальних закладах України (XX – початок XXI століття).
- Благова Т. О. Розвиток хореографічної освіти в Україні (XX – початок XXI століття).
- Васенко В. В. Графічна підготовка робітників у професійних навчальних закладах України (остання чверть XIX – XX століття).
- Дем'яненко Н. М. Загальнопедагогічна підготовка вчителя в історії вищої школи України (XIX – чверть XX ст.) (1999 р.).
- Когут С. Я. Становлення та розвиток педагогіки праці у Республіці Польща (друга половина XX – початок XXI століття).
- Кошманова Т. С. Розвиток педагогічної освіти в США (1960–2000 рр.) (2002).
- Курок В. П. Теорія і практика розвитку інженерно-педагогічної освіти в Україні (друга половина XX – початок XXI століття).
- Лікарчук І. Л. Управління системами підготовки кваліфікованих робітників в Україні: педагогічний аспект (1888–1998 роки) (1998).
- Місечко О. Є. Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900–1964 рр.) (2011).
- Нестерова Т. В. Тенденції професійної підготовки тренерів з художньої гімнастики в Україні (друга половина XX – початок XXI століття).
- Сліпчук В. Л. Тенденції професійної підготовки фахівців фармацевтичної галузі в Україні (XX – початок XXI століття).
- Шаргун Т. О. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в Україні (XX – початок XXI століття).

Кандидатські

- Авраменко О. О. Розвиток професійної підготовки кваліфікованих робітників ювелірного профілю в Україні (друга половина XX століття).
- Аніщенко О. В. Розвиток професійної освіти жінок в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.) (2000).
- Білан Л. Л. Становлення та розвиток вищої аграрної освіти в Україні (друга половина XIX – початок XX століття) (2007).
- Бітвіщенко С. В. Зміст і форми управління середніми професійними закладами України в 1917–1941 роках (1997).
- Борисова Т. О. Професійна підготовка археологів у вищих навчальних закладах України (XX – початок XXI століття).
- Брюханова Г. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з дизайну друкованої продукції в Україні (60-ті роки XX – початок XXI століття).
- Важинський І. П. Становлення і розвиток педагогічної освіти в Центральній і Східній Україні (1802–1866) (2002).
- Гавриляк І. С. Розвиток ідей фундаменталізації змісту професійної освіти: аксіологічний підхід (кінець XX – початок XXI століття) (2014).
- Гузь А. М. Професійна підготовка майбутніх фахівців морського флоту в Україні середини XX – початку XXI століття.
- Жаворонков О. М. Розвиток професійно-технічної освіти в Криму (друга половина XX – початок XXI ст.).
- Западинська І. Г. Професійна підготовка вчителів гуманітарних спеціальностей у системі педагогічної освіти України (друга половина XIX – початок XXI століття).
- Зарецька А. В. Тенденції розвитку післядипломної освіти лікаря в Україні (перша половина XX ст.).

- Зельман Л. Н. Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах України (1969 – початок ХХІ століття).
- Квасецька Я. А. Професійна підготовка вихователів дошкільних установ у педагогічних навчальних закладах Західної України (остання третина ХІХ – перша половина ХХ століття).
- Кійко Т. Б. Медико-біологічна підготовка студентів у вищих педагогічних навчальних закладах України другої половини ХІХ ст. – першої половини ХХ ст.
- Клос Л. Є. Розвиток медичної освіти на західноукраїнських землях (друга половина ХVІІІ – 30-ті роки ХХ ст.) (2002).
- Князьська В. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі перукарського мистецтва в Україні (друга половина ХХ століття).
- Ковчина І. М. Реформування загальної середньої і педагогічної освіти в Польщі у 80-90-х роках ХХ ст. (1997).
- Козацька І. В. Підготовка майбутніх учителів математики в історії вищої освіти України (друга половина ХХ ст.).
- Корчинська Н. М. Гендерні особливості професійної підготовки студентів у комерційно-туристичних ліцеях Туреччини (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
- Кравченко Д. М. Розвиток професійної підготовки вчителя історії у педагогічних інститутах України (1934–1958 рр.) (2013).
- Кушик М. Л. Дидактичні основи фахової підготовки студентів у медичних навчальних закладах України (друга половина ХІХ – початок ХХ століття) (2009).
- Лавріненко О. А. Практична професійно-педагогічна підготовка вчителя у вищих закладах освіти України (1917–1928 рр.) (1998).
- Майборода О. В. Становлення і розвиток комп'ютерної освіти студентів педагогічних училищ і коледжів України (2003).
- Макарьська Н. П. Становлення системи підготовки майбутніх фахівців-аграріїв в Україні (перша половина ХХ століття).
- Матис М. І. Практична педагогічна підготовка вчителя в інститутах іноземних мов в Україні (50–90-ті рр. ХХ століття).
- Мишко Т. Г. Підготовка вчителів історії в університетах Наддніпрянської України (ХІХ – початок ХХ століття).
- Міцюк І. О. Розвиток професійної підготовки майбутніх офіцерів у кадетських корпусах України (середина ХІХ – початок ХХ століття).
- Пазюра Н. В. Особливості розвитку професійно-технічної освіти в Китаї (остання чверть ХХ століття) (2008).
- Панченко Л. В. Підготовка майбутніх учителів-філологів до використання дитячого фольклору в історії вітчизняної вищої школи (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).
- Рябець І. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців зв'язків з громадськістю в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).
- Савич Н. В. Професійна підготовка майбутніх учителів словесності в Києво-Могилянській академії (ХІХ – початок ХХ століття).
- Серебрянська Е. О. Професійно-педагогічна підготовка спортивних хореографів у вищих навчальних закладах України (друга половина ХХ століття).
- Сігасва Л. Є. Система підвищення кваліфікації вчителів в Україні в 20–30-ті роки (1998).
- Стойка О. Я. Трансформаційні процеси у вищій школі США (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
- Токар Б. І. Взаємодія середньої загальноосвітньої школи і професійного технічного навчального закладу у підготовці кваліфікованих робітників (1969–2010 рр.).
- Турчин А. І. Підготовка вчителів для закладів професійної освіти у Німеччині (2003).
- Філіпчук Н. О. Підготовка майбутніх фахівців з музичного мистецтва у навчальних закладах Західної України (перша половина ХХ століття) (2009).
- Хамуляк О. Й. Професійна підготовка помічника машиніста в професійно-технічних

навчальних закладах України (друга половина XX – початок XXI ст.).

- Цвігун О. А. Розвиток музичної освіти в навчальних закладах Києва (друга половина XIX – початок XX ст.) (1999).
- Червінська О. Ю. Становлення і розвиток післядипломної педагогічної освіти в Автономній республіці Крим (2007).
- Ярка М. О. Підготовка фахівців валеологічної освіти у вищих педагогічних навчальних закладах України (кінець XX – початок XXI століття).

13.00.05 – соціальна педагогіка

Докторські

- Зайченко Н. І. Розвиток теорії і практики соціальної педагогіки в іспаномовних країнах у XX – на початку XXI століття.
- Коляда Н. М. Соціально-педагогічні засади розвитку дитячого руху в Україні (початок XX ст. – середина 30-х років XX ст.) (2013)².
- Рижанова А. О. Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному контексті (2005).
- Сейко Н. А. Доброчинність у сфері освіти України (XIX – початок XX століття) (2009).
- Стинська В. В. Теорія і практика соціально-педагогічної підтримки дитинства й материнства в Україні (XX – початок XXI століття).

Кандидатські

- Веретенко І. М. Розвиток соціально-педагогічної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах України (кінець XX – початок XXI століття).
- Донченко Є. О. Соціальна спрямованість виховної діяльності закладів культури на Слобожанщині (друга половина XIX – початок XX століття).
- Заєць С. С. Соціальна адаптація знедолених дітей у притулках і сирітських будинках (друга половина XIX – початок XX століття) (2010).
- Клімчук В. А. Соціальне виховання дітей у закладах позашкільної освіти в Україні в 20-ті – 50-ті рр. XX століття.
- Клішевич Н. А. Соціально-педагогічна робота з підлітками із делінквентною поведінкою (друга половина XX – початок XXI ст.) (2011).
- Комар І. В. Опікунська діяльність релігійних організацій української греко-католицької церкви в Галичині (кінець XIX – перша третина XX ст.) (2007).
- Лисоколенко Ю. Г. Меценатство як соціально-педагогічне явище у сфері освіти України XIX століття.
- Літвінова С. В. Соціалізація молоді у студентських громадських організаціях та об'єднаннях (60–80 роки XX ст.).
- Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні засади формування цілісного виховного середовища дитини у педагогічній спадщині В. Сухомлинського (2011).
- Мартовицька Н. В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у Великій Британії (друга половина XX – початок XXI століття).
- Маштакова В. О. Розвиток соціального виховання на Слобожанщині (XIX – початок XX ст.) (2011).
- Остролуцька Л. І. Розвиток центрів реабілітації дітей та молоді з інвалідністю в Україні (90-ті рр. XX – початок XXI століття).
- Педан Н. В. Соціально-педагогічна підготовка організаторів дитячого руху в Україні (20–30-ті роки XX століття).
- Рябкіна Л. М. Соціально-виховна діяльність шкіл-інтернатів першої половини XX століття.

² Дисертація закординована і захищена з двох спеціальностей: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.05 – соціальна педагогіка

- Семенова Ю. Ю. Соціально-педагогічний захист дитинства в Україні в другій половині ХХ століття.
- Турчинова Т. М. Розвиток системи пенітенціарних закладів для неповнолітніх в Україні (20-ті – 30-ті роки ХХ ст.).
- Хващевська О. О. Соціалізація учнів в умовах загальноосвітніх навчальних закладів сільської місцевості України (друга половина ХХ століття).
- Швед О. З. Соціально-виховне середовище як фактор розвитку дитини в науковій спадщині С. Шацького.
- Шулик Т. В. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки студентської молоді України в другій половині ХХ століття.

13.00.06 – теорія і методика управління освітою

Докторські

- Кривко Я. П. Тенденції розвитку управління якістю навчання школярів в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).
- Сич Т. В. Розвиток методології дослідження управління освітою в історії вітчизняної педагогічної науки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

Кандидатські

- Аль Ананзех Мохаммед Х. М. Багаторівнева система управління розвитком фізичної культури та спорту в Йорданії (кінець ХХ – початок ХХІ століття).
- Божко Є. А. Розвиток аксіологічних засад управління освітніми установами у вітчизняній педагогічній теорії (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття).
- Васиньова Н. С. Розвиток теорії управління вищими навчальними закладами в Україні (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття).
- Жильцова В. Є. Проблема внутрішньошкільного контролю у вітчизняній педагогіці в другій половині ХХ – початку ХХІ століття.
- Іванов Є. В. Демократизації управління освітніми закладами в Україні (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття).
- Канівець З. М. Організаційно-методичні засади інспектування шкіл в системі управління освітою в Україні (друга половина ХХ ст.) (2014).
- Кудла М. В. Організаційно-педагогічні засади управління початковою школою в Україні у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття.
- Лебідь І. Ю. Управління початковою освітою в Україні (1917–1930 рр.) (2011).
- Місько Н. В. Розвиток наукового тезаурусу вітчизняної теорії управління освітою (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття).
- Наточий Л. О. Розвиток управлінської культури керівників загальноосвітніх шкіл у вітчизняній теорії (друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.) (2013).
- Поліщук Л. О. Педагогічна організація дозвілля в закладах клубного типу України (ХХ – початок ХХІ століття).
- Тунік Є. Ю. Розвиток вітчизняної теорії методів управління загальноосвітніми навчальними закладами у другій половині ХХ – початку ХХІ століття.

13.00.07 – теорія і методика виховання

Докторські

- Горбенко С. С. Розвиток ідей гуманістичного виховання учнів молодшого та підліткового віку засобами музики у творчій спадщині вітчизняних педагогів (ХХ – початок ХХІ століття).
- Кучинська І. О. Розвиток ідей громадянського виховання у вітчизняній суспільно-педагогічній думці (друга половина ХІХ – 30-ті рр. ХХ століття) (2012).

Кандидатські

- Козак І. В. Тенденції становлення виховних систем в інноваційних школах України (друга половина ХХ століття) (2014).
- Пантюк Т. І. Теорія і практика фізичного виховання дітей дошкільного віку в Україні (1918–1939 рр.) (2001).

13.00.08 – дошкільна педагогіка**Докторські**

- Степанова Т. М. Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки: методологія, теорія, практика (кінець ХІХ – ХХ століття) (2011)³.

Кандидатські

- Замороцька В. В. Навчально-методичне забезпечення підготовки майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).
- Кадирова Л. І. Моральне виховання дітей старшого дошкільного віку на традиціях етнопедагогіки кримських татар (2009).
- Стасюк В. В. Становлення та розвиток дошкільного виховання на Буковині (ІІ половина ХІХ – 40 рр. ХХ століття).

13.00.09 – теорія навчання**Кандидатські**

- Коробська Г. В. Дидактична гра як засіб формування загальнонавчальних умінь учнів основної школи (друга половина ХХ століття) (2010).
- Кузьома Т. Б. Реалізація принципу науковості в практиці вищої школи України (кінець ХІХ – початок ХХ століття) (2011).
- Міщенко О. А. Розвиток теорії і практики застосування мультимедійних засобів навчання в загальноосвітній школі України другої половини ХХ століття.
- Наливайко О. О. Проблема диференційованого навчання учнів середніх загальноосвітніх закладів у вітчизняній теорії та практиці другої половини ХХ століття.
- Пасічник О. С. Тенденції конструювання змісту підручників з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів України (80-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.).
- Рацул А. В. Розвиток педагогічних технологій навчання іноземних мов учнів старших класів (друга половина ХХ ст.) (2009).

³ Дисертація закординована і захищена з двох спеціальностей: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.08 – дошкільна педагогіка.